

DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCELERİ

6 Ulvi Cemal Erkin ile Bâki Süha Ediboğlu'nu Ankara Radyosu Müdürü iken tanımıştım, yani 32 yılı aşan bir dostluk.. Ulvi Cemal Erkin hemen bütün eserlerinde Türk müziğinin ritm ve melodilerinden yararlanmış ve böylece dünya müziğine yeni katkılarda bulunarak ulus

lararası bir değer kazanmasını bilmiştir. Bâki Süha Ediboğlu ise, şair de olduğu için, Türkçe'nin cümle yapısını ve cümle içinde her sözün yerini yordamını gayet iyi bilirdi ve sesinin tonunu, ona göre ayarlamasını başarırdı.

Ulvi Cemal ve Bakî Süha

RADYODAN aynı günde ve aynı saatte arka arkaya iki can dostumun ölüm haberini almak, talihin hincirca oyunlarından biri oldu bana. Kulaklarım inanmadım. Beynimden vurulmuşa döndüm.

Daha dün, 75. doğum yıldönümünü kutlayan bir insan için Ulvi Cemal Erkin ve Bâki Süha Ediboğlu'nun, bu iki genç ve yüksek değerli varlığın birden yok oluverişi çok acı.

İkisini de Ankara radyosunun müdürü iken tanımıştım. Yani 32 yılı aşan bir dostluk..

Ulvi, Necil Kâzım Akses'le beraber Ankara Devlet Konservatuarında öğretmen ve aynı zamanda da Ankara radyosunda Tonmayster idiler.

Çok kaliteli insanlarla işbirliği yapmak mutluluğu içindedim. Radyonun müzik programlarını düzenlemek için ve genellikle genç kompozitörlerimizi yeni yaratmalara teşvik için müzik sefimiz Mesut Cemil'in anlayışlı işbirliği ile Ahmed Adnan Saygun, Ferit Alnar, Ruşen Kam, Veli Kanık, Muzaffer Sarısözen ve tabiiyle Tonmaysterlerimiz Ulvi Cemal Erkin ve Necil Kâzım Akses'le ayda bir toplanırdık. İşte Ulvi'nin «Köçekçe»si ve «Pi-yano Konçertosu», Necil'in «Ankara Kalesi» ve «İtiryay-neri», Ferit'in «Viyolonsel Konçertosu» ve Adnan'ın Behçet Kemal'le işbirliği yaparak yazdığı «Kerem Operası» bu toplantıların ürünleridir.

KÖKEKÇELER

Benim 75. doğum yıldönümüm için hazırlanan broşürde bakın Ulvi Cemal ne yazmış:

«Ankara radyosu müdürlüğü sırasında yanında çalışan biz besteci arkadaşlarımızın zorlukları, eserler verdirme yollarını bulurdu. Ben onun teşviki ile iki eser yazdım. Bunlardan biri «Köçekçe Dans Repertuvarı»dır. Naçiz bir iki satıra Vedat Nedim'e ithaf ettiğim «Köçekçe» zamanla memleket içinde ve dışında en çok çalınan ve çalındığı her yerde ilgi çeken bir eser olmuştur. Vedat Nedim Tör'e borçlu olduğum bu başarı için kendisine minnettarım.»

G-MILLİYET-34

İçin...

YAZAN :

Vedat Nedim TÖR

Bir ölümlü için bundan daha öğünç verici ve gönül alıcı bir belge olabilir mi?

Ulvi'nin «Köçekçe»lerini ve piyano partisini sevgili eşi Ferhunde'nin çaldığı piyano konçertosunu Prof. Pretorius'un idaresindeki Cumhurbaşkanlığı orkestrasından ilk dinlerken duyduğum heyecan ve haz beni bugün bile ürperiyor.

Ulvi Cemal Erkin hemen bütün eserlerinde Türk müziğinin ritm ve melodilerinden yararlanmış ve böylece dünya sanat müziğine yeni katkılarda bulunarak uluslararası bir değer kazanmasını bilmiştir. Yalnız son zamanlarda geçirdiği çeşitli rahatsızlıklar yüzünden Akbank'ın bütün tanınmış kompozitörlerimize 25. kuruluş yıldönümü münasebetiyle sipariş ettiği kompozisyonlardan bütün ısrarlarım rağmen bir pay almaktan çekinmişti.

«EVİN SAATI»

1941 yılında Ankara radyosunun müdürlüğüne atandığım zaman, programlarda yapmayı düşündüğüm yenilikler arasında bir de «Evin Saati» diye her sabah bir çeyreklik bir saatin metinlerini Dr. Galip Ataç'a da yazdırtmak vardı. Dr. Galip Ataç, o zaman Haydarpaşa Hastanesinin Başhekimi olarak İstanbul'da oturuyor, Milliyet gazetesine de tıbbi sohbetler yazıyordu. Kendisine bir mektupla ricamızı bildirdim. Büyük bir nezaketle kabul etti. En bilimsel konuları çok çekici, çok ilginç bir söyleşi havası içinde anlatmak sanatının en güzel örnekleri olan bu konuşmaları mikrofondan duyurabilecek «bir ses» arıyorduk. İşte, o zaman, söz yayınları sefimiz rahmetli Fuat Münür'ün tavsiyesi ile Bâki Süha ile tanış-

tık. Bâki Süha Dahiliye Ve-kâletinde bir memurdu. Radyo-vine geldi. Mikrofon denemeleri yaptık. Çok başarılı oldu. Kadife gibi yumuşak ve sıcak bir sesi vardı. Sesinin tonuna söyleşi havasını vermekte de çok usta idi. Dr. Galip Ataç'ın ince esprilerini, zekâ oyunlarını fevkalâde plâstik bir ses ifadesi ile dile getirmesini biliyordu. Galip Ataç'ın çok hünerli yazı tekniği Bâki Süha'nın çok lezzetli okuma tekniği ile çiftleşince «Evin Saati» derhal çok beğenilen, çok aranan, çok ilginç bir saatimiz oldu. Çok bilmişliğe hiç kaçmadan eğlendirerek, düşündürerek çok şey öğreten bu yazar Ankara radyosu dinleyicilerinin sevgilisi oldu. Burada Dr. Galip Ataç'ın en ağdalı bilim konularını harcı âlem bir biçime sokma hünerlerinden bir örnek vermekten kendimi alamıyacağım; O, meselâ, «E» vitaminini şöyle anlatırdı: «E vitamini efendim, kardeşlerin sayısını arttırmaya yarar. Onun için bol bol marul yeyiniz!» derdi. Bir başka ukulâ muhakkak aynı şeyi şöyle söylerdi: «E vitamini kuvve-i cinsiyeyi tenbih etmeye yarar!»..

Bu saat, yıllarca, tazeliğinden hiç bir şey kaybetmeden Galip Ataç'ın ölümüne kadar sünegitti.

...ve «ŞİİR SAATI»

Onun başarısında, hiç şüphesiz yok ki, Bâki Süha'nın katkısı da çok büyüktü. Bâki Süha, güçlü bir şair de olduğu için, Türkçe'nin cümle yapısını ve cümle içinde her sözün yerini yordamını gayet iyi bilirdi. Ve sesinin tonunu da ona göre ayarlamasını becerirdi. Bu saat sayesinde Bâki'nin hayranları gün geçtikçe arttı. Dinleyicilerden mektuplar yağıyordu. Biz de Bâki Süha'nın bu yeteneğinden yararlanarak programlara bir de «Şiir Saati» koyduk. Bu saat de çok beğenildi. İste-

böyle, Baki Süha, Ankara radyosunun en gözde spikerlerinden biri oldu. Zaten o zaman Ankara radyosu, spiker bakımından çok talihli idi: Emel Gazi Mihal hanım, Bertel Tali hanım, Hikmet hanım, Feridun Kurt. Hikmet Münür Haşmet gibi bütün bu biribirinden güçlü, Türkçeye ve yabancı dillere hâkim, ses tonları sıcak ve çekici, okumaları rahat arkadaşları daima sevgi, özlem ve saygıyla yâd ederim.

«EVET, İSTİYORUM»

Beni Baki'ye bağlayan başka bir anım da şu: Günün birinde, Baki odama geldi ve bana «Sizden bir ricada bulunacağım, dedi, ben Mesut beyin korosu üyelerinden Afife'ye tutuldum. Onunla evlenmek istiyorum. Onu babasından benim için siz isteyebilirsiniz» Ben, sordum: «Bakalım Afife de seni istiyor mu?» «istiyor, istiyor» dedi. «Çağır bakalım,» dedim. Biraz sonra Afife geldi. Baki'yi dışarıya çıkarttım. Ve Afife'ye sordum: «Baki bana her şeyi anlattı. İyi düşün tasın da öyle cevap ver. Sen de Baki ile evlenmek istiyor musun?» Afife kızardı bozardı ve «Evet» dedi, «istiyorum» onun üzerine Afife'nin babasına gittim. Kızı Afife'vi Baki Süha için istedim. Yani çöp çantanları ben oldum. Nişan vüküklerini ben taktım. Nikâhlarında da Baki'nin tanığı ben oldum.

İşte, şimdi kendisine bu kadar sıkı fıkı bağlı olduğum bir dostumun hiç beklenmedik bir anda mızıkçılık edip aramızdan ayrılması beni derinden yaraladı. Daha geçen gün, 26 ağustos'ta Kenter Tiyatrosunda 75. doğum yıldönümüm münasebetiyle düzenlenen toplantıda beraber olduğum, öptüğüm sevgili dostum Baki Süha'nın böyle birden bire yok oluşu beni can evimden vurdu.

Bu iki kıymetli insanın ölümlü, yalnız biz dostları, arkadaşları ve alleleri için değil memleket kültürü, memleket sanatı için de pek büyük bir kayıptır.